

SORGUM VE SUDANOTU TARIMI

Ülkemizde ekimi giderek yaygınlaşan Sorgum ve Sudan otu tek yıllık buğdaygil yem bitkilerimizdendir. Sıcak ve kurağa dayanıklı olan Sorgum, Sudanotu ve bunların melezlerinin ot ve dane verimleri yüksektir. Yaz aylarında hayvanların yeşil yem ihtiyacını karşılayabilecek önemli bitkilerdendir. Yurdumuzda ana ürün veya II. ürün olarak ekimi yapılmaktadır. Sulanabilir tarlalarda yüksek verimli olan Sorgum ve Sudanotu'ndan yeşil yem, dane yem ve silo yemi olarak yararlanılır. Sorgum ve Sudanotu uygun yetiştirme koşullarında 6-7 kez biçilir ve toplam olarak 8-10 ton/da yeşil ot verebilir.

Toprak Hazırlığı

Genel olarak mısır bitkisinin toprak istekleri ile aynıdır. Şekil olarak da mısır bitkisine benzemektedir. Toprak yapısı bakımından seçici olmayan Sorgum ve Sudanotu bitkisi genel olarak tınlı-kumlu ve drenajlı topraklarda iyi gelişir. Sorgum ve Sudanotu ekiminde iyi işlenmiş sıkı bir tohum yatağı önemlidir. İlkbaharda ana ürün olarak ekiminde, tarla sürülür, sonra diskaro ve sürgü ile toprak ufalanır, tohum ekilir ve toprak bastırılır. II. ürün ekimlerinde, hububat hasadından sonra tarla sulanır ve aynı işlemler yapılır. Tuzlu ve alkali topraklara dayanıklıdır.

Gübreleme

Sorgum ve Sudanotu kuvvetli kök sistemi ve toprak üstü aksama sahip olduğundan topraktan fazla miktarda besin alır. Biçimlerden sonra yeniden sürmesi ve bol yeşil aksam oluşturabilmesi için özellikle azota ihtiyacı fazladır. Sulanabilen tarlalarda, ekimle birlikte 5- 7 kg / da azot (N), 8-1 0 kg /da fosfor (P₂O₅) ve 8-10 kg/da Potasyum (K) verilmeli. Bitkiler 40-50 cm olduğunda 5-7 kg/da Azot (N) takviyesi yapılmalıdır. Ayrıca her biçimden sonra 6-8 kg / da azot gübrelmesi tavsiye edilir.

Sorgum

Ekim Zamanı Ve Şekli

Düzenli bir çimlenme ve büyüme için toprak sıcaklığının 10-12 °C olması gerekir. Aksi durumda çimlenme oranı düşer, zayıf bir çıkış olur. Pratikte ana ürün veya 2. ürün ekimi mısır ekiminden 1-2 hafta geç yapılmalıdır. En iyi gelişmesini Nisan- Eylül ayları arasında yapmaktadır. Yabancı bitki kontrolü, gübreleme ve sulama işlemlerini kolaylaştırmak için mibzerle sıraya ekim tavsiye edilmektedir. Sulanmayan tarlalarda sıra arası mesafesi 45-65 cm, sıra üzeri mesafe 4 - 7 cm olmalıdır. Sulanabilir arazilerde ise sıra arası 20 cm' ye kadar düşürülebilir.

Sudan otu

Biçim ve Sulama

Sulama ile verimde önemli artış olur. Her biçimden sonra sulama yapılmalıdır. Eğer gerekiyorsa biçimden önce de sulama yapılabilir. Bitkiler 100-120 cm boylandığında en az 5 cm anız kalacak şekilde 10-15 cm den biçim yapılmalıdır. Ekimden 50-55 gün sonra biçime gelir. Biçim zamanı geciktikçe otun besin maddesi miktarı ve sindirilebilirliği azalmaktadır. En uygun biçim zamanı salkımların kın içerisinden çıkmaya başladığı dönemdir. Sorgum ve Sudanotu'nun sapları kalın olduğundan kuruması zordur. Sapın kuruması beklenildiğinde yapraklar kötü bir şekilde kuruyacağından otun kalitesi düşer.

Bu sebepten Sorgum ve Sudanotu, ya yeşil ot olarak tüketilmeli, ya da silaj olarak kullanılmalıdır. Silaj için en uygun biçim zamanı tohumların süt olum devresindeki hasatıdır. Sorgum ve Sudanotu' nun yeşil ot verimi, sulanan arazilerde 8-10 ton arasında değişmektedir.

Bütün Sorgum ve Sudanotu çeşitlerinde HCN (Hidrosiyanik Asit) 50-60 cm boylanana kadar artar, sonra azalma eğilimi gösterir. 100 cm boylandığında ise HCN zehirlenmesi sorunu önemini yitirir. Bu sebeplerden Sorgum ve Sudanotu' nun otlatmadan önce minimum bitki boyu en az 60 cm olmalıdır.

Sorgum X Sudanotu Melezi

Sorgum türlerinin birbirleriyle kolayca melezlenmesinden yararlanılarak geliştirilmiş pek çok melez çeşidi bulunmaktadır. Sorgum X Sudanotu melezi; Sorgum dan daha çok ot üretmekte ve Sudanotu'ndan daha kaliteli görülmektedir. Bu özellikleri nedeniyle ekimi giderek yaygınlaşmaktadır.

Melez çeşitler; bitkisel özellikleri bakımından Sudanotu'na benzemekte, ancak Sudanotu'ndan yüksek boylu, daha yapraklı ve kardeş sayısı fazla olmaktadır. İklim ve toprak istekleri bakımından Sorgum ve Sudanotu 'na benzeyen melez çeşitler daha hızlı bir gelişme göstermekte ve ekimden 40-45 gün sonra biçime gelmektedir. Melez çeşitler ana ürün olarak 6-7 kez biçilir ve 12-16 ton/da yeşil ot verir. 2. ürün olarak yetiştirildiğinde 3-4 kez biçilir ve 8-10 ton/da yeşil ot vermektedir. Son yıllarda Sorgum X Sudanotu melezi hayvan yetiştiricilerince, yüksek verimi ve hızlı gelişimi nedeniyle tercih edilmekte ekimi giderek yaygınlaşmaktadır.

Mahsulünüz bol, ürününüz bereketli olsun.

Adres	: Samsun Tarım İl Müdürlüğü 55060 Samsun
Santral	: 0 362 231 37 00
Fax	: 0 362 233 21 63
e-mail	: cey@samsuntarim.gov.tr
web	: www.samsuntarim.gov.tr

T.C.
SAMSUN VALİLİĞİ
İl Tarım Müdürlüğü

Sorgum & Sudanotu Tarımı

Binnaz TIKNAZOĞLU
Ziraat Mühendisi

No: T/24

2006